

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри психології
діяльності в особливих умовах

Ліна ПЕРЕЛИГІНА

(підпис)

“ 24 ” червня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Проблеми психологічної реабілітації»

циклу професійної (обов'язкової) підготовки
за третім (доктора філософії) рівнем вищої освіти
галузь знань 0.5 «Соціальні та поведінкові науки»
за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія»

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Рекомендовано кафедрою психології діяльності в особливих умовах на:

2019-2020 навчальний рік Протокол від «21» червня 2019 року № 11

Перезатверджено. Начальник кафедри ПДОУ _____ Ліна ПЕРЕЛИГІНА
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» _____ 20__ року № __

Перезатверджено. Начальник кафедри ПДОУ _____ Ліна ПЕРЕЛИГІНА
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» _____ 20__ року № __

2019 рік

1. Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації» спрямовані на формування навичок самостійної роботи, використання отриманих знань у подальшому вивченні фахових дисциплін, володіти засобами знаходження та використання інформації про сучасні дослідження у галузі психологічної реабілітації, розширення теоретичних та практичних знань психореабілітації, формування у психологів навичок діагностичної, профілактичної та психологічної допомоги психосоматичним хворим. Отримані знання допомагають розвинути практичні вміння, що забезпечує творчість та ініціативу в професійній діяльності.

Курс передбачає формування стійких навичок та формування поглиблених знань, умінь і навичок в області психологічних аспектів екстремальних ситуацій у відповідності з сучасними науковими уявленнями, умінь використовувати набуті знання під час вирішення питань наукового та професійного характеру.

Набуті знання також формують особистість майбутнього науковця.

2. Інформація про викладача

Загальна інформація	Балабанова Любов Матвіївна, професор кафедри психології діяльності в особливих умовах соціально-психологічного факультету, доктор психологічних наук, професор.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 434. Робочий номер телефону – 707-34-74.
E-mail	Liubov Balabanova <balabanova05@gmail.com>
Наукові інтереси*	
Професійні здібності*	

* – заповнюється за бажанням НПП.

3. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 434. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: психологічне консультування, екстремальна та кризова психологія, психологія поведінки людини в екстремальних ситуаціях, психологічна безпека персоналу екстремальних видів діяльності, психотравматологія.

Постреквізити: виконання та захист дисертаційної роботи.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації» є опрацювання ад'юнктами та аспірантами базових принципів під час роботи з різними категоріями постраждалих, розширення теоретичних та практичних знань психореабілітації; розкриття змісту, причин, механізмів, проявів та наслідків негативного впливу; формування у психологів навичок діагностичної, профілактичної та психологічної допомоги психосоматичним хворим.

Основними завданнями дисципліни «Проблеми психологічної реабілітації» є:

- ознайомити з проблемами що виникають під час перебігу психореабілітаційної роботи в руслі різних напрямків;
- обґрунтувати роль та місце психологічної реабілітації;
- сформуванати навички проведення психодіагностичної роботи з пацієнтами;
- вивчення формування психологічних станів під впливом екстремальної ситуації, травмивних подій, стресі, ПТСР тощо;
- вивчення психологічних механізмів психологічної корекції;
- вивчення теоретичних основ надання психологічної допомоги.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми необхідно:

знати :

- основні поняття психологічної реабілітації;
- концептуальні засади психологічної реабілітації;
- чинники, які призводять до порушення психічного стану;
- загальні характеристики прояву та динаміки розвитку психотравмивних ситуацій;
- основи діагностики, профілактики та психологічної допомоги .

вміти:

- використовувати основні положення сучасних теорій і моделей, розроблених в області психологічної реабілітації;
- визначати основні види психологічних розладів;
- практично застосовувати здобуті знання.

мати навички:

- навички самостійної роботи, використання отриманих знань у подальшому вивченні фахових дисциплін, володіти засобами знаходження та

використання інформації про сучасні дослідження у галузі психологічної реабілітації.

комунікацію: здатність аргументовано викласти власні погляди на актуальні проблеми психологічної безпеки особистості, аналізувати психологічні загрози у соціальній сфері. Володіти концептуальними та методологічними знаннями в галузі екстремальної та кризової психології, бути здатним застосовувати їх до професійної діяльності на межі предметних галузей.

автономію та відповідальність: готовність до використання психологічних знань при реалізації професійних функцій, а також різних методів діагностики психологічних загроз на рівні індивіда, соціальної групи.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- Здатність самостійно розробляти проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей;
- Здатність використовувати та розробляти психологічні способи подолання фахівцями ризиконебезпечних професій кризових та екстремальних ситуацій;
- Здатність аналізувати та систематизувати інформацію щодо вивчення психологічних умов та шляхів встановлення відповідності особистісних якостей фахівців ризиконебезпечних професій вимогам діяльності в екстремальних умовах.
- Здатність до критичного аналізу і креативного синтезу нових ідей, які можуть сприяти прогресу науки та суспільства.
- Здатність проводити емпіричні дослідження функціональних станів, особливостей психіки, операційно-сислової структури професійного досвіду співробітників ризиконебезпечних професій.
- Здатність використовувати науково-теоретичні та науково-практичні психологічні ресурси для рішення експериментальних і практичних завдань у галузі екстремальної та кризової психології.

Результати навчання:

- володіти концептуальними та методологічними знаннями в галузі психології діяльності в особливих умовах, бути здатним застосовувати їх до професійної діяльності на межі предметних галузей.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Заочна форма навчання
Рік підготовки	2-й
Семестр	3-4-й
Обсяг кредитів ЄКТС	3
Загальна кількість годин	90 год.
Лекції	8 год.

Практичні, семінарські	4 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	78 год.
Вид підсумкового контролю	екзамен

6. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
3 семестр		
Модульний контроль № 1		
1	<p>Тема 1. Предмет та завдання психореабілітації.</p> <p>1.1. Сутність психологічної реабілітації та міжгалузеві зв'язки.</p> <p>1.2. Предмет та завдання психологічної реабілітації.</p> <p>1.3. Принципи та методи психологічної реабілітації.</p> <p>1.4. Особливості емоційного стану потерпілих та внутрішня картина переживань.</p>	Лек. – 2 год. ПЗ. – СР – 6 год.
2	<p>Тема 2. Сучасний стан психологічної реабілітації</p> <p>2.1. Психологічні аспекти людини з фізичними обмеженнями та психосоматичними розладами.</p> <p>2.2. Принципи розвитку в дитячій абілітації та реабілітації.</p> <p>2.3. Психологічні аспекти реабілітації дорослих людей.</p> <p>2.4. Поняття стигматизації, психологічні, педагогічні та соціальні аспекти стигматизації.</p>	Лек. – ПЗ. – СР – 6 год.
3	<p>Тема 3. Методологічне забезпечення психологічної реабілітаційної діяльності</p> <p>3.1. Розгляд іноземної практики психологічної реабілітації військовослужбовців та ветеранів війни.</p> <p>3.2. Психологічна допомога постраждалим внаслідок екстремальних ситуацій.</p> <p>3.3. Регуляція психічних станів і управління психологічними та психофізіологічними ресурсами за допомогою БАТ.</p> <p>3.4. Корекція негативних емоційних станів за</p>	Лек. – 2 год. ПЗ. – СР – 8 год.

	<p>допомогою методу арттерапії.</p> <p>3.5. Ресурсні психотехніки НЛП (техніки зміни якорів, ціннісного та цільового переструктурування): особливості застосування.</p>	
4	<p>Тема 4. Проблеми психотравмівних і кризових ситуації</p> <p>4.1. Посттравматична стресова реакція, її форми.</p> <p>4.2. Психотравмівні ситуації.</p> <p>4.3. Негативні психологічні наслідки пережитого стресу, їх прояви в емоційній, когнітивній, мотиваційній сферах.</p> <p>4.4. Психологія та реабітологія гострого горя. Стадії проживання горя.</p>	<p>Лек. –</p> <p>ПЗ. – 2 год.</p> <p>СР – 10 год.</p>
5	<p>Тема 5. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі</p> <p>5.1. Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб.</p> <p>5.2. Основні напрями психологічної інтервенції.</p> <p>5.3. Основні напрями та стратегії тренінгової роботи, мета та завдання.</p> <p>5.4. Психотехнології навчання фахівців прийомам оновлення емоційних ресурсів та управління когнітивними ресурсами.</p>	<p>Лек. –</p> <p>ПЗ. – 2 год.</p> <p>СР – 10 год.</p>
6	<p>Тема 6. Реабілітація при хронічних соматичних хворобах та людей з обмеженими можливостями</p> <p>6.1. Емпатія в розумінні людини з фізичними обмеженнями.</p> <p>6.2. Проблеми сенсорної, емоційної та соціальної депривації у людей з хронічними соматичними хворобами.</p> <p>6.3. Роль діяльності та інтересу, соціальних зв'язків та їх підтримання в реабілітаційному процесі.</p> <p>6.4. Адаптаційні та компенсаційні процеси реабілітації при хронічних соматичних захворюваннях..</p>	<p>Лек. – 2 год.</p> <p>ПЗ –</p> <p>СР – 10 год.</p>
7	<p>Тема 7. Методи психореабілітаційної допомоги населенню та профілактика психологічного здоров'я психологів</p> <p>7.1. Психогенні сексуальні порушення.</p> <p>7.2. Психічні реакції та стадії згвалтування.</p> <p>7.3. Психічна реакція на згвалтування. Стадії та реакції.</p>	<p>Лек. –</p> <p>ПЗ –</p> <p>СР – 10 год.</p>

	7.4.Реактивний синдром згвалтованих по Берджессу і Холмстеру.	
8	Тема 8. Проблеми психологічної реабілітації осіб з адитивною поведінкою 8.1. Види розладів (по Семке В.Я., 1999). 8.2. Депресія невротичного рівня. 8.3. Невроз, як хворобливий стан	Лек. – 2 год. ПЗ – СР – 10 год.
9	Тема 9. Реактивні стани та психози 9.1. Афективно-шокові психогенні реакції, стани. 9.2. Реактивна депресія. 9.3. Реактивні бредові психози. 9.4. Параноїд в умовах депривації та інших параноїдів. Синдром Ганзера.	Лек. – ПЗ. – СР – 8 год. (МКР)
Всього		90 годин

Примітка: Лек. – лекція; ПЗ – практичне заняття; Сем. – семінарське заняття; МКР – модульна контрольна робота; СР – самостійна робота.

7. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Гридковець Л., Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ, 2018. 236 с.
2. Епифанов В.А. Медицинская реабилитация. М.: МЕДпресс-информ, 2005.– 328 с.
3. Тарабрина Н. В. Практикум по психологии посттравматического стресса. СПб: Питер, 2001.— 272 с.
4. Лакосина Н. Д., Ушаков Г. К. Медицинская психология. 2 изд. М.: Медицина, 1984. 272 с.
5. Пророк Н., Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.
6. Царенко Л., Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с.

Додаткова

1. Демьянов Ю.Г. Основы психопрофилактики и психотерапии. М.:Сфера, 2004. 126 с.
2. Колесникова Г. И. Основы психопрофилактики и психокоррекции. М.: Феникс, 2005. 192 с.
3. Іпатов А.В., Професійна реабілітація інвалідів. Дніпропетровськ, 2005. 227 с.

4. Черненко М.І., Аршава І.Ф. Медико-соціальна і психологічна реабілітація хворих та інвалідів. Дніпропетровськ, 2007. 606 с.
5. Юмашев Г.С. Основы реабилитации. М., Медицина: 1973. 140 с.

8. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Психологічна безпека персоналу екстремальних видів діяльності» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

- перша – національна (традиційна) – 4-бальна (трибальна);
- друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;
- третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
І. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції	4	0	0
	Семінари	0	0	0
	Практичні заняття*	2	5	10
	Модульна контрольна робота*	1	20	20
Разом за модуль № 1				30
ІІ. Індивідуальна самостійна робота				20
ІІІ. Письмовий екзамен				50
Разом за всі види навчальної роботи				100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському та практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни.

3 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні помилки.

1 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з трьох питань. Відповіді на поставленні питання слухачів повинні відобразити вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

20 балів – правильно виконані всі завдання з дотриманням всіх вимог до виконання;

16-12 балів – правильно виконані чотири завдання, але недостатньо обґрунтовані відповіді, припущені негрубі орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки;

12-8 балів – виконані три завдання, але недостатньо обґрунтовані відповіді, припущені орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки;

8-4 бали – виконані два завдання, але недостатньо обґрунтовані відповіді, припущені орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки;

4-1 бал – виконане одне завдання, але недостатньо обґрунтовані відповіді, припущені орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки;

0 балів – відповідь відсутня.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

20-15 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;
12- 14 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

10-11 балів – робота виконана майже на 80% від загального обсягу;

5-9 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 60% від загального обсягу;

3-4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 59% від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 39% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1.Зобразіть схематично взаємозв'язок психології з іншими науками та напрямками реабілітології.

2. Засвоїти механізми виникнення посттравматичного стресового розладу, його форми.

3.Визначити основні принципи реабілітології суїцидальної поведінки.

4.Визначте поняття про картину хвороби при гострих та хронічних захворюваннях, які викликають фізичні/сенсорні обмеження.

5.Визначити методи психологічної саморегуляції в діяльності практичного психолога в надзвичайних ситуаціях.

6.Визначити особливості методики професійно-трудової реабілітації осіб з обмеженими можливостями.

7.Проаналізувати досвід успішної абілітації та реабілітації осіб з обмеженими можливостями.

8. Психотерапевтичні реабілітаційні методи лікування онкологічного

процесу.

9.Реабілітаційна психологічна допомога при техногенних катастрофах, її особливості та методи.

10.Охарактеризуйте чинники кризових станів та методів реабілітаційної психології.

11.Дослідити проблеми гендерного насилля та насилля в родині.

12.Дослідити міжнародні стандарти соціально-психологічної реабілітації людей, що пережили полон та тортури.

13.Визначити особливості посткризової психологічної діагностики дітей .

14.Дослідити психологічну допомогу родинам військовослужбовців і ветеранів війни.

15. Визначити особливості посткризової психологічної діагностики дітей.

16.Досвід профілактики стресових розладів у військового персоналу міжнародних миротворчих місій.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі письмового екзамену.

Кожен варіант контрольної роботи складається з трьох завдань-теоретичні питання. Відповіді на поставленні питання слухачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 50 балів):

45-50 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання;

35-44 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки.;

30-43 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві помилки.;

20-29 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкрито зміст теоретичних питань;

10-19 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді нечіткі, допущено логічні помилки;

0-9 балів – не володіє навчальним матеріалом і не в змозі його викласти, має розмиті уявлення та не виявляє розуміння теоретичних питань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

Модуль 1.

1. Негативні психологічні наслідки пережитого стресу, їх прояви в емоційній, когнітивній, мотиваційній сферах.
 2. Охарактеризуйте можливі посттравматичні стресові розлади, спричинені перебуванням людини в епіцентрі травмівних подій.
 3. Назвіть основні принципи психодіагностики постраждалих осіб. Що таке скринінгове дослідження?
 4. Які принципи соціально-психологічної підтримки в надзвичайних та екстремальних ситуаціях?
- Тілесні і поведінкові прояви дістресових станів і накопиченого стресу.
5. Синдром психічного вигорання, його характеристики.
 6. Організація та структура реабілітаційної діяльності.
 7. Дінамічний реабілітаційний комплекс: змістовні та формальні характеристики
 8. Як проявляється континуум психологічної травми? Та в яких випадках надається перша психологічна допомога ?
 9. Перерахуйте та охарактеризуйте критичні періоди горювання.
 10. Охарактеризуйте особливості психологічної допомоги людині на різних етапах горювання.
 11. Поясніть принцип дії трьохступеневої моделі допомоги під час роботи з людиною з гострою реакцією втрати.
 12. Назвіть загальні принципи допомоги вимушеним переселенцям та біженцям.
 13. Що таке ресурсна карта і як вона використовується в наданні психологічної допомоги вимушено переселеним особам?
 14. Які підходи та методи роботи можуть застосовуватися при роботі з переселенцями?
 15. Назвіть причини та види залежностей, які найчастіше зустрічаються? Які стратегії їхнього подолання ви знаєте?
 16. Який комплекс заходів сприяє ефективному лікуванню психічних розладів у особи з травмівним досвідом?
 17. Перерахуйте види домашнього насильства. Як можна допомогти родині, в якій явно проявлені ознаки насилля?
 18. Окресліть заходи профілактики синдрому емоційного вигорання у сфері психологічної реабілітації

19. Психічні (емоційні, вольові, мотиваційні, когнітивні) та психофізіологічні ресурси людини, їх роль в подоланні стресу та його негативних наслідків.
20. «Особистісна» модель постстресової реабілітації. Змістовні та організаційні характеристики, основні стратегії реабілітаційної діяльності.
21. Корекція негативних емоційних станів за допомогою методу арттерапії.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

4. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

Розробник:
професор кафедри
психології діяльності в особливих умовах

Любов БАЛАБАНОВА